

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
педагогикалық университетінің
Абая

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

5 (399)

SEPTEMBER – OCTOBER 2022

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2022
Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязгат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ООО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2022

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2022

Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494

Volume 5, Number 399 (2022), 19-32
<https://doi.org/10.32014/2022.2518-1467.355>

ӘОЖ 378.091.12
ҒТАМА 11.25.41

Н.С. Әлқожаева¹, Қ.Б. Жұмабекова¹, Г.Қ. Шашаева^{2*}, Р. Жәлиқызы³

¹Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы;

²Халықаралық бизнес университеті, Қазақстан, Алматы;

³ҚР Ұлттық ғылым академиясы, Қазақстан, Алматы.

E-mail: rosh85@mail.ru

БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТАРДЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ІС-ӘРЕКЕТКЕ ДАЙЫНДАУ

Аннотация. Болашақ педагогтарды инновациялық қызметке даярлау мәселесі жоғары педагогикалық білім беру жүйесі үшін маңызды болып табылады, өйткені әртүрлі деңгейдегі білім беру мекемелері болып жатқан инновациялық процестердің барлық алуан түрлілігін түсінуге қабілетті мамандарды қажет етеді. Педагог инновациялық іс-әрекетті жүзеге асыруға әрқашан дайын болуы керек, себебі білім беру саласындағы кез-келген инновациялар, педагогикалық ұжымның барлық ішкі мүшелерімен қабылданып, қолдау тапса, жүзеге асырылуы мүмкін. Соған сәйкес, ұсынылып отырған мақалада білім беру саласындағы мамандардың инновациялық іс-әрекеттің мәнін түсіну үшін қажетті негізгі ұғымдар қарастырылды. Инновациялық іс-әрекет «инновацияны құру, тарату және қолдану процесі – жеткілікті жаңалыққа ие және адамның өндірістік, әлеуметтік және жеке қажеттіліктеріне қол жеткізу сапасы мен дәрежесін арттыратын жаңа өнімдер, технологиялар, ұйымдастырушылық және әлеуметтік шешімдер» ретінде қарастырылады.

Болашақ оқытушылардың инновациялық іс-әрекетінің табыстылығы олардың инновациялардың практикалық маңыздылығын кәсіби деңгейде ғана емес, жеке деңгейде де түсінуіне байланысты. Оқу процесінде инновациялардың таралуына байланысты болашақ мұғалімді инновациялық қызметке даярлау мәселесі туындайды, бұл білім беру мекемесінің негізінде оқу процесін жүзеге асырудың жаңа немесе дәстүрлі әдісін жетілдіру, түсіну, іздеу және іске асыру бойынша инновациялық қызметке дайындықты дамытуға ықпал ететін оқу іс-әрекетінің интегралды жүйесі.

Мақалада оқытушының инновациялық іс-әрекетке даярлығын қалыптастыру бойынша ғылыми бағыттарға тоқталып, сонымен қатар, жоғары мектеп оқытушысының инновациялық іс-әрекетке даярлығын жетілдіру мен қалып-

тастыру жолдары ұсынылған. Авторлар танымал педагогтардың ғылыми тұжырымдарына назар аудара отырып, педагогтардың инновациялық іс-әрекетке даярлығының сипатын ұсынады. Сондай-ақ өзіндік зерттеу жұмыстарының қорытындысын ұсынады.

Түйін сөздер: инновация, іс-әрекет, педагогикалық-психологиялық даярлық, инновациялық іс-әрекет.

Н.С. Алгожаева¹, К.Б. Жумабекова¹, Г.К. Шашаева^{2*}, Р. Жәліқызы³

¹КазНУ им. аль-Фараби, Казахстан, Алматы;

²Университет международного бизнеса, Казахстан, Алматы;

³Национальная академия наук Республики Казахстан, Казахстан, Алматы.

E-mail: *rosh85@mail.ru*

ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К ИННОВАЦИОННОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация. Проблема подготовки к инновационной деятельности будущих педагогов является значимой для системы высшего педагогического образования в связи с тем, что для образовательных учреждений различного уровня требуются специалисты, способные разобраться во всем многообразии происходящих инновационных процессов. Педагогу необходимо быть готовым к осуществлению инновационной деятельности, так как любые инновации в сфере образования могут быть реализованы, если они внутренне приняты и поддержаны всеми членами педагогического коллектива. В соответствии с этим в предлагаемой статье рассмотрены основные понятия, необходимые для понимания сущности инновационной деятельности специалистов в области образования. Инновационная деятельность рассматривается как «процесс создания, распространения и применения инноваций – новой продукции, технологий, организационных и социальных решений, обладающих достаточной новизной и повышающих качество и степень удовлетворения производственных, социальных и личных потребностей человека».

Успешность инновационной деятельности будущих преподавателей зависит от того, насколько они осознают практическую значимость инноваций не только на профессиональном, но и на личностном уровне. В связи с распространением инноваций в учебном процессе возникает проблема подготовки будущего педагога к инновационной деятельности, которая представляет собой интегральную систему учебной деятельности, способствующую развитию готовности к инновационной деятельности по освоению, осмыслению, поиску и реализации нового или усовершенствованию традиционного способа осуществления учебно-воспитательного процесса на базе образовательного учреждения.

В статье рассмотрены научные направления по формированию готовности преподавателя к инновационной деятельности, а также предложены пути совершенствования и формирования готовности преподавателя Высшей школы к инновационной деятельности. Авторы предлагают характер готовности педагогов к инновационной деятельности, ориентируясь на научные выводы известных педагогов. Также представляют итоги небольшой исследовательской работы.

Ключевые слова: инновация, деятельность, психолого-педагогическая подготовка, инновационная деятельность.

N.S. Algozhaeva¹, K.B. Zhumabekova¹, G.K. Shashaeva^{2*}, R. Zhalikyzy³

¹Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan, Almaty;

²University of International Business. Kazakhstan, Almaty;

³National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan,
Kazakhstan, Almaty.

E-mail: rosh85@mail.ru

PREPARATION OF FUTURE TEACHERS FOR INNOVATIVE PEDAGOGICAL ACTIVITY

Abstract. The problem of preparing future teachers for innovation is significant for the system of higher pedagogical education due to the fact that educational institutions of various levels require specialists who are able to understand the diversity of ongoing innovation processes. The teacher needs to be ready to implement innovative activities, since any innovations in the field of education can be implemented if they are internally accepted and supported by all members of the teaching staff. In accordance with this, the proposed article discusses the basic concepts necessary to understand the essence of innovative activity of specialists in the field of education. Innovation activity is considered as “the process of creating, distributing and applying innovations – new products, technologies, organizational and social solutions that have sufficient novelty and increase the quality and degree of satisfaction of industrial, social and personal needs of a person.”

The success of the innovative activity of future teachers depends on how much they realize the practical significance of innovation not only on a professional, but also on a personal level. In connection with the spread of innovations in the educational process, there is a problem of preparing the future teacher for innovative activities, which is an integral system of educational activities that promotes the development of readiness for innovative activities for the development, comprehension, search and implementation of a new or improvement of the traditional way of implementing the educational process on the basis of an educational institution.

The article considers the scientific directions on the formation of the teacher’s

readiness for innovation, and also suggests ways to improve and form the readiness of the Higher School teacher for innovation. The authors suggest the nature of teachers' readiness for innovation, focusing on the scientific conclusions of well-known teachers. They also present the results of a small research work.

Key words: innovation, activity, psychological and pedagogical training, innovative activity.

Кіріспе. Жаңа талаптар заманауи жоғары кәсіби біліктілікті иемденетін педагогикалық кадрларды кәсіби даярлауды бірінші орынға шығарып отыр. Педагогикалық ғылымдар жүйесінде инновациялық іс-әрекетті талдау және зерделеу, жоғары нәтижелерге қол жеткізу, жаңа білім алу, сапалы өзге педагогикалық тәжірибені енгізу мақсатында оқу-тәрбие үдерісін өзгерту және дамыту арқылы өзінің педагогикалық тәжірибесін ұғынуға негізделген мақсатты педагогикалық қызмет ретінде анықтайды. Педагогикалық іс-әрекетке дайындық педагогтың өмір бойы қалыптасуы мен өзін-өзі дамытуының маңызды аспектісі болып табылады. Ал педагогтың инновациялық дайындығын қалыптастыру дегеніміз – әлемдік бәсекеге қабілетті білім беруді жүзеге асыратын жаңа парадигманың қоғамды дамытудағы үлесін арттыру; білім беретін оқу орындарындағы инновациялық реформаларды жүзеге асыруды жеделдету; білім беру жүйесінде инновациялық өзгерістерді, оқу-тәрбие үрдісінде жаңа ақпараттық, коммуникациялық технологияларды кеңінен пайдалану (Algozhaeva, Zhumabekova, 2021).

Мемлекеттің экономикалық және әлеуметтік жетістіктері, ең алдымен, олардың білім жүйесімен, азаматтардың білім деңгейімен анықталатыны белгілі. Бұл жөнінде Елбасының 2009 жылы «Инновациялар мен оқу білімді жетілдіру арқылы білім экономикасына» тақырыбындағы дәрісінде студенттердің жоғары деңгейде білім алуына, мамандарды дайындауда білім сапасына өте үлкен көңіл бөліну керектігін атап өтіп, жаңа формациядағы педагогты қалыптастыруға кеңес берді. Бұған ғасырлар тоғысында білімді халықаралық деңгейде дамытудың бағыттарына арналған реформалар, соның ішінде Болон үдерісінің қарқынды дамуы дәлел (Назарбаев, 2009).

Сондай-ақ, елімізде жүргізіліп жатқан білім беруді жаңғырту бірнеше бағытқа ие, оның ең бастысы - білім берудің мақсатын, мазмұнын және технологияларын өзгерту. Бұл жағдайда заманауи білім берудің басты міндеттерінің бірі жаңа технологияларды әзірлеу болып табылады.

Зерттеуіміздің өзектілігі қазіргі білім беру саласындағы жаңа және жетілдіруге қажетті іс-әрекеттер мен технологияларды жүйелі түрде бір арнаға бағыттауға мүмкіндік жасау болып отыр. Яғни, заманауи педагогтың инновациялық педагогикалық іс-әрекетке дайындығы мен практиканың қажеттілігі мен оны жетілдірудің теориялық және ұйымдастырушылық негіздерінің жеткіліксіз дамуы арасындағы қайшылықтар инновациялық қызметке дайындық компоненттерінің құрылымын, мазмұнын анықтау арқылы шешуді және осы негізде психологиялық-педагогикалық диагностиканы

қолдана отырып, кәсіби дамудың шарттары ретінде дайындық деңгейлерін анықтауды талап етеді.

Инновациялық іс-әрекет деп дәстүрлі педагогикалық практикада ерекшеленетін, білім алушының жеке басын, оған білім беру, бағыттау және дамытуды түсінудің жаңа психологиялық-педагогикалық тәсілдерін жүзеге асыратын әртүрлі инновациялық білім беру бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру тәрізді іс-әрекетті ғана емес, сонымен бірге бар тәжірибені қайта ойластыру, іс-әрекеттің жаңа бағыттарын бөліп көрсету және ұғыну, инновациялық жобаларды құру және т.б. процестерді де түсіну керек. Инновациялық іс-әрекеттің мәні - қоғам өмірінің барлық салаларында жұмыс істеу тәсілдерін, тетіктерін өзгертуге және дамытуға бағытталған.

Зерттеу жұмысын жазу барысында психологиялық-педагогикалық әдебиеттерді талдау «инновациялық іс-әрекет» ұғымының біржақты түсіндірмесі жоқ екенін көрсетті. Біздің ойымызша, оны шығармашылық педагогикалық іс-әрекеттің бір түрі ретінде қарастырған жөн, оның барысында білім беру сапасын арттыруға бағытталған педагогикалық жаңалықтарды жоспарлау және жүзеге асыру жүреді.

Заманауи педагогтың қызметі жаңа технологияларды әзірлеуге және іске асыруға қабілетті педагогтың белсенді, шығармашылық позициясына негізделген. Жаңа білім беру парадигмасы білім ордасын дамыту жолдарын іздеуге бағыттайды, педагогтың инновациялық қызметке дайындығын дамыту аса өзекті болып табылады. Инновациялық іс-әрекетті жүзеге асыруға дайындық - заманауи білім берушінің табысты жұмысының қажетті шарты деп есептейміз. Сондықтан, бүгінгі таңда педагогтардың кәсіби құзыреттілігінің маңызды құрамдас бөліктерінің бірі олардың инновациялық қызметке қосылуы болып табылады. Соған сәйкес, мақаламыздың мақсаты – «ғылыми еңбектерге талдау жасау, болашақ педагогтардың инновациялық іс-әрекетке педагогикалық-психологиялық даярлығын қалыптастыру жолдарын ұсыну» - болып отыр.

Осы орайда жалпы оқытушының инновациялық іс-әрекетке даярлығын қалыптастыру бойынша бірнеше ғылыми бағыттар бар. Атап айтсақ:

- оқытушының жалпы педагогикалық біліктілігі мен кәсіби сапасын қалыптастыру;

- педагогтың психологиялық-педагогикалық даярлығын жетілдіру;

- ЖОО оқытушыларының шығармашылық ізденісін ұйымдастырып, ғылыми тәжірибеге енгізу;

- оқытушылардың ғылыми-әдістемелік дайындығын жетілдіру;

- педагогикалық инновация және оны меңгеруге дайындау;

- оқытушыларды ақпараттық-педагогикалық технологияны қолдана білуге дайындау;

- оқытушылардың инновациялық іс-әрекетке даярлығын қалыптастырудың жекелеген бағыттары;

- болашақ оқытушыны жоғары білімнен кейінгі білім беру үдерісінде инновациялық технологияны оқу-тәрбие үдерісінде пайдалануға дайындау.

Материалдар мен негізгі әдістер. Психологиялық-педагогикалық зерттеулерде «дайындық» ұғымы әртүрлі түсіндіріледі, олардың кейбірін қарастырып көрсек, дайындық адам тұлғасының жағдайы мен сапасы ретінде анықталады (И.Е. Пискарева, Н.П. Фетискин). Кәсіби білім тұрғысынан болашақ маманның іс-әрекетке дайындығы адамның кәсіби іс-әрекетті орындауға деген «көзқарасы» ретінде анықталады (М.И. Дьяченко); осы іс-әрекеттің субъектісінің қызметін орындау үшін оған қажет адами қасиеттердің жиынтығы (В.С. Лазарев); қойылған мақсаттардың тиімді орындалуын қамтамасыз ететін болашақ мамандардың психологиялық білімінің интегративті жүйесі (А.Г. Казакова).

Инновациялық іс-әрекет – педагогикалық еңбектің өнімділігін сапалы өзгертетін оқыту мен тәрбиелеудің жаңа үлгілері мен әдістерін құру үдерісі. Педагогтың инновациялық іс-әрекетінің қалыптасуы: өзінің жеке қасиеттерін есепке ала отырып, басқалардың инновациялық тәжірибесін өзгерту, жетілдіру, қабылдау қабілетімен; жаңа ғылыми идеялар мен басқалардың тәжірибесінен хабардар бола отырып, өз жұмысының нәтижесін ұғыну қажеттілігімен; жаңа ғылыми зерттеулер, олардың әдістемелік жүзеге асуын үздіксіз тәжірибеге енгізумен; педагогикалық инновацияның жаңа әдістері мен тәсілдерін өз бетінше жасаумен; педагогикалық кертартпалықпен, артта қалушылықпен белсенді күресумен сипатталады (Дьяченко, Кандыбович, 1976).

Бүгінде ЖОО оқу-тәрбие үдерісінде бірқатар кемшіліктер көрініс тауып отырғаны анық. Мәселен, кейбір оқытушылар өзіне қолайлы педагогикалық технологияны таңдауда, пайдалануда қиындықтарға кезігеді; ЖОО-ның ақпарат арналарымен қамтамасыз етілмеуі және тәжірибе алмасудың толық ретке келтірілмегендігі; инновациялық үдерістің болжамы мен сараптамасының болмауы, т.с.с.

Инновациялық іс-әрекет мәселесін түрлі тұғырлардан қарастыру 80-жылдардың соңында жүзеге асты. Ең алдымен оның мәні, өлшемдері және тәжірибесі қарастырылды (В.И. Бондарь, В.А. Кан-Калик, Т.В. Кудрявцев, Ю.Н. Кулоткин, В.П. Пархоменко, Н.В. Кухарев, Я.С. Турбовской, Ф.Ш. Терегулов, Л.М. Фридман және т.б.). Оның мынандай түрлері анықталды:

1. рационализаторлық тәжірибе (білім алушылармен жұмыс істеудің формалары мен әдістерін біріктіру және толықтыру);
2. новаторлық тәжірибе (педагогикалық еңбектің тиімділігін айтарлықтай арттыратын жаңа жұмыс түрлері мен әдістерін құру);
3. инновациялық тәжірибе ғылымдағы жаңа идеялар, жаңа мазмұн, жаңа формалар мен әдістер мазмұндық байланысын жүзеге асыру.

Айтылғандарды ескергенде, педагогтың өнімді инновациялық іс-әрекетінің көрсеткіштері ретінде төмендегілерді атауымызға болады:

- педагогикалық еңбектің тиімділігі (Нәтижеге жетуде педагогтың уақыты мен еңбек күшін айтарлықтай аз жұмсауы, білім алушылардың өз белсенділіктерін айтарлықтай жоғары дәрежеде арттыру, ЖОО мен ата-аналар, жұртшылық пен ЖОО-ң ынтымақтастығын қамтамасыз ету);

- оқу-тәрбие үдерісіне қатысушылардың педагогикалық талаптары мен бағыттарының бірлігі (Педагогикалық талап пен бағыттың бірлігі білім алушылар өздерінен талап ететін нәрсенің бәрін тез меңгеретін, тұрақты педагогикалық бақылау үшін алғы шарттар жасалады, онда пайдалы әдістер, шеберлік пен дағды, пайдалы өмір бейнесі нәтижелі қалыптасады);

- тұлғаның шығармашылық қасиеттерінің қалыптасқандығы;

- студенттердің жұмыс қабілетінің шабыт, тұрақты ықылас, құмарлық, жаңаны іздеуге деген сүйіспеншілік, өзінің мүмкіндіктері мен қабілетіне жол ашу есебінен тиімді дамуы;

- педагог беделінің өсуі (оқушылар тарапынан құрмет және пәнге деген қызығушылық пен сүйіспеншіліктің көрінуі, достастыққа деген дайындық);

- білім алушылардың белгілі бір мәселені талдау тәсіліне, диалектикалық ойлауға үйренгендігі, яғни бәрінен бұрын шығармашылық ойлауының дамуы;

- оқыту мен тәрбиелеудегі зерттеу тәсілінің педагогикалық қызмет үлгісіндегі жаңалық ашулары.

Сонымен қатар, инновациялық үдерістер, басқару мәселесі педагогикалық инноватиканың құрылымында негізгі түйін болып табылады. Аталмыш мәселе көптеген ғалымдардың іргелі еңбектерінде зерттелген. Мәселен, Республикамызда педагогикалық инноватиканың теориялық-әдіснамалық негіздерін зерттеген К. Ажибеков, Б.Р. Айтмамбетова, К.Ж. Бұзаубақова, К. Құдайбергенова, С.Н. Лактионова, А.К. Мынбаева, Т.А. Линчевская, Ш.Т. Таубаева, М.А. Шкутина секілді педагогтардың еңбектерін ерекше атап өтуге болады.

Ғалымдардың еңбектерін талдау болашақ маманның инновацияға дайындығы адамның өзара байланысты психологиялық ерекшеліктері мен адамгершілік қасиеттерін, әлеуметтік-құндылық мотивтерін, мінез-құлық тәсілдерін, арнайы кәсіби білімдерін, білімдері мен дағдыларын біріктіретін күрделі психологиялық-педагогикалық құбылыс екенін анықтауға мүмкіндік берді. Инновациялық педагогикалық іс-әрекет – қазіргі жоғары мектептің даму жолының бір аспектісі. Инновациялық іс-әрекет әлеуметтік-экономикалық жағдай тудырған басқа білім беру саласынан белгілі бір стандарттың межесінен ауытқу мен балама жүйе енгізу шараларын атқарады. Инновациялық іс-әрекет жаңалықтарды ойлап шығару, зерттеу, қолданысқа дайындау, іс жүзінде пайдалану сияқты үдерістермен сипатталады.

Инновациялық іс-әрекеттің стилдерін анықтап зерттеуге үлесін қосқан ғалымдар Е.А. Калимов, А.Н. Маркова, В.А. Слостенин, В.Д. Шадриков, Л.С.Подымова, О.А. Ермакова (Подымова Л.С., Ермакова О.А., 2010) еңбектерінде оқытушының инновациялық әрекетінің стилдік ерешелігін анықтау былайша сипатталған:

- әрекет стилі субъектінің тұлғалық дара ерекшеліктері мен әрекет ерешеліктерін біріктіретін интегративті сипатта болады;

- инновациялық әрекет құрылымы мотивациялық, креативті, операциялық және рефлексивті құрамдас бөліктерден тұрады;

- іс-әрекеттің индивидуалды стилінің құрылымы мазмұндық, динамикалық және нәтижелік сипаттардан құрылады;

- инновациялық стиль – бұл тұлғаның шығармашылық мүмкіндігін ашуға және оның әрекетті жүзеге асырудың жеке тәсіліне айналуын қамтамасыз ететін педагогикалық іс-әрекеттің пәндену үдерісі;

- инновациялық әрекет стилі субъектінің жаңаны ойлап табу қабілетін сипаттап қана қоймай, сонымен бірге дайын «жаңалықтың» қайта құрылуын, модификациясын және оның жүзеге асуын сипаттайды.

Инновациялық іс-әрекеттің эмпирикалық әдістерін атап өтсек: әдебиеттерді зерделеу; бақылау; сауалнама және бағалау әдісі. Сонымен қатар, инновациялық іс-әрекеттің кешенді әдістері; педагогикалық эксперимент; педагогикалық тәжірибені зерттеу мен жалпылау; дидактикалық жаңаны ендірудің ғылыми негізін құру әдісі; инновациялық басқару әдістерін айтамыз.

Бұл жердегі дидактикалық жаңаны ендірудің нәтижелерін бағалау мен талдау әдістеріне: тестілеу; талдау; статистикалық өңдеу әдісі. Инновациялық іс-әрекеттің шығармашылық әдістері: жеті есе іздеу стратегиясы; кездейсоқтық әдісі; тапсырмаларды шешу теориясы; инновациялық ойын.

В.С. Лазарев бойынша, оқытушының инновациялық іс-әрекетке даярлығын құрайтындар:

- сол іс-әрекетке қатысу түрткісінің болуы;

- білім берудің инновациялық үлгілері, технологиялары, ЖОО–дағы білім беру нәтижесінің қазіргі уақыттағы талаптары туралы білімдер кешені;

- педогогикалық инноватика аймағындағы біліктілік.

Түрткі адам іс-әрекетіне мән береді. Түрткінің мазмұнына байланысты инновациялық іс-әрекет әр адамда әртүрлі мәнге ие болады. Мотивацияның болмауы оқытушының инновациялық іс-әрекетке даярлығының жоқтығын көрсетеді. Инновациялық іс-әрекетке даярлықтың жоғары деңгейіне кемелденген мотивациялық құрылым тән, онда өзін-өзі жетілдіру және өзін-өзі дамыту құндылықтары негізгі рөл атқарады. Жоғары шеберлікке жетуге ұмтылатындар оған жету жолын өзіне, жетістіктеріне деген сыни көзқарас арқылы, өз тәжірибесін дамыту жолы мен құралдарын іздеу арқылы екендігін түсіну керек. Инновациялық іс-әрекетке қатысуды өзіне құндылық ретінде түсінбей, бұл іс-әрекетке даярлықтың да болуы мүмкін емес.

Даярлықтың қарастырылып отырған екінші құрамдас бөлігі - білім берудің инновациялық үлгілері, технологиялары, ЖОО–дағы білім беру нәтижесінің қазіргі уақыттағы талаптары туралы білімдер кешені. Оқытушының мәселеге сезімталдығы оның жоғары білім беру мақсатын қалай түсінетініне байланысты анықталады, сол арқылы ол өз жұмысына қойылатын талаптарды меңгереді егер бұл талаптар жоғары стандарттарға сай келмесе, оқытушы өз жұмысының нәтижесін көре алмайды.

Бірақ, инновациялық білім беру үлгілерін, бағдарламаларын, технологияларын білу жеткіліксіз. Оқытушы өз мүмкіндігін толық біліп, дұрыс таңдау жасай алу үшін, оларды тиімді қолданудың жағдайын жақсы түсінуі керек. Кез-

келген іс-әрекет өзекті болып қана қоймай, сол ЖОО-дағы шынайы жағдайға сәйкес болуы керек.

Оқытушының инновациялық іс-әрекетке даярлығының үшінші компоненті – инноватика аймағындағы біліктілік. Бұл аспектідегі инновациялық іс-әрекетке жақсы даярланған оқытушы:

- педагогикалық инноватикадағы түсініктер кешенін меңгереді;
- білім беру мекемелеріндегі инновациялық іс-әрекет орны мен маңызын және оның оқу-тәрбие жұмысымен байланысты түсінеді;
- новатор-оқытушылардың тәжірибесін зерттей алады;
- педагогикалық жүйелерді, оқу бағдарламаларын, технологияларын және оқытудың дидактикалық құралдарына сыни талдау жасай алады;
- білім беру үдерісін жетілдіру бойынша инновациялық ұсыныстарды өңдеп, негіздей алады;
- жаңалықты ендіру жобаларын құрастырады;
- эксперименталды жұмыстың мақсатын қойып, оны жоспарлайды;
- ЖОО инновациялық іс-әрекет жүйесін талдап, бағалай біледі;
- өзін инновациялық іс-әрекет субъектісі ретінде талдап, бағалай біледі.

Аталған көрсеткіштерді басшылыққа ала отырып, заманауи мүмкіндіктерді ескеру барысында ЖОО білім алушылармен инновациялық іс-әрекетке даярлықтың педагогикалық-психологиялық қырын зерттеуге тырыстық.

Нәтижелер мен талдау. Жаңа білім беру үлгілерінің өрістеуі жаңа типтегі университеттердің пайда болуына алып келді. Жаңа типтегі университеттердің пайда болуы университеттің педагогикалық жүйесінің ауқымы және күрделілігі жағынан түрлі өзгерістерді айқындайды. Жаңаны ендіру типінің кең тараған түрі білім беру бағдарламаларының мазмұны немесе технологияларының өзгерісі болып табылады. Олар былайша ерекшеленеді: негізгі мақсат пен міндеттеріне байланысты; сүйенетін тұжырымдамасына байланысты; қолданылатын оқытуды ұйымдастыру формасына байланысты; оқыту әдістерінің басымдығына байланысты (Селевко, 1988). Сонымен қатар, көптеген диагностикалық технологиялар қолданылуда (мониторинг, тестілеу, сауалнама, рейтингтер және т.б.).

Қазіргі таңда инновациялық технологиялардан кеңінен танымалдық танытқан ойын технологиялары, мәселелік оқыту, жеке оқыту технологиясы, өзін-өзі дамыту технологиясы, тұлғалық бағдарланған дамыта оқыту технологиясы, шығармашылық қабілеттерді дамыту технологиясы, топтық және ұжымдық технологиялар, компьютерлік технологиялар және т.б.

Аталған технологиялар аясында жаңа оқыту әдістемелері, соған сәйкес студенттердің белсенділігін арттыратын әдістер мен жүзеге асыру формалары кеңінен қолданылып, тіпті білім алушылардың болашаққа бағдар жасап, өз мамандықтарына сүйіспеншіліктерін арттыруға жол ашуға мүмкіндік тудырып жатады. Әрине бұл да өз алдына қуантарлық жетістік.

Инновациялық технологияларды үздіксіз жетілдіру мақсаты белгілі бір стратегиялар, тұжырымдамалар мен нормалардың қабылдануымен жүзеге

асырылытаныны белгілі. Бүгінде білім беру ордаларының педагогикалық сапасын үздіксіз жетілдіру мақсатында енгізілген «Кайдзен» жүйесі де оразан зор ықпалын тигізуде. Тіпті өз университетімізді мысал ретінде қарастырсақ, білім беру жүйесіндегі барлық субъектілер (оқытушылар, студенттер, қызметкерлер ұжымы) толықтай жұмылдырылған. Тіпті оң нәтижелі көрсеткіштерімен ерекшеленуде десек болады. «Кайдзен» стратегиясы: «жоспарла - жүзеге асыр – тексер – ықпал ет» алгоритм бойынша жүзеге асырылады. Стратегия үнемі инновациялық әрекетпен қатар жүретіні сөзсіз.

Бүгінде еліміздегі күрт өзгерістер, білім жүйесіндегі жаңашылдыққа біршама жылдам шешім қабылдауға түрткі болды. Мәселен, қашықтан оқыту мен онлайн-форматта білім берудің оңтайлы мүмкіндіктері қатаң талап пен тәртіптің енгізілуін қадағалады. Әрине бұл уақыт еншісіндегі мәселе болғанымен, болашақ мамандарды даярлауда өз кедергілерін келтірумен қатар, жылдам қабылданған әрекеттер барысында да оңтайлы және сапалы бағыттардың ашылуына ықпалын тигізді. Аталып отырған мәселе аясында, біз де білім алушы болашақ мамандардың көзқарасымен – педагог іс-әрекетіндегі инновациялық бағыт пен оған даярлық жұмыстарын талдауға тырысып көрдік. «Жаңа форматтағы педагог үлгісіне инновациялық технологиялардың әсері» бойынша зерттеу жұмысының жоспары түзіліп, жұмыс барысында білім алушыларға арналған сауалнама құрастырылды.

Зерттеу жұмысымыздың көрсеткіші бойынша, болашақ жоғары мектеп оқытушылары жиі болмаса да, белгілі бір нақты формада инновациялық белсенді әрекет түрін орындайтыны байқалады. Дегенмен, жаңа өндемелер мен озық педагогикалық тәжірибе туралы конференциялар, семинарлар, пікірсайыстар, ғалымдармен кездесу немесе басқа да ақпарат алмасу орындарына қатысу, басқа ЖОО оқытушыларының жұмыс тәжірибесін зерттеу, ЖОО басшылығына оның жұмысын жақсарту бойынша ұсыныстар жасау, ЖОО-ның оқу-тәрбие үдерісін жетілдіруге байланысты талқылауға қатысу әрекеттері өте сирек орындалатынын аңғардық. Бұл аталған кемшіліктер олардың инновациялық іс-әрекетке қатысушы ретінде белсенділігінің төмен екендігін білдіреді. Сондай-ақ, дәстүрлі офлайн оқыту мен онлайн жүйеде педагогтардың білім беру мүмкіндіктерін салыстырмалы талдау жасауға тартып, түрлі инновациялық іс-әрекеттерге бағыттау мен жетілдірудегі көзқарастарын білуге мүмкіндік алдық.

Сонымен қатар, педагогтың инновациялық іс-әрекетке даярлығы – бұл қажетті тұлғалық және арнайы сапалық қасиеттердің қалыптасуы деп қарастырамыз. Демек, тұлғалық қасиеттерге жататындар: жұмыс қабілеттілігі; стресске төзімділік; жоғары эмоционалды мәртебе; шығармашылыққа даярлық. Арнайы қасиеттер: жаңа технологияларды білу; жаңа оқу әдістерін меңгеру; жобаларды әзірлеу қабілеті; кемшіліктердің себептерін талдап, анықтай білу.

Біздің ойымызша, педагогтың кәсіби өсуінің артуы педагогикалық еңбектің бағыты мен мотивациясы, сондай-ақ педагогтың креативтілігі мен кәсіби құзыреттілік деңгейі, оның эмоциялық икемділігі, педагогикалық ұжымдағы әлеуметтік-психологиялық ахуалы және т.б. көптеген факторларға байланысты.

Сонымен, педагогтардың инновациялық қызметке дайындықтарын зерттеу барысында, келесі ұйымдастырушылық және әдістемелік ұсыныстар беруге болады:

- Инновацияға психологиялық дайындықты қамтамасыз ету қажет, өйткені педагогтың ынталандыру факторы кәсіби құзыреттілікті арттырудың бастапқы қадамы болып табылады. Жаңашыл педагогтың ішкі мотивациясы инновацияны құндылық ретінде және оның өзін-өзі жүзеге асыру мүмкіндігі ретінде түсінуі.

- Инновациялық қызметке қатысушылардың кәсіби құзіреттілік деңгейін арттыру үшін педагогтың инновациялық құзіреттілігін дамыту үлгісін әзірлеу қажет.

- Ұжымда мейірімді әлеуметтік-психологиялық климатты қамтамасыз ету, өйткені инновациядағы педагог жетістігі тікелей әлеуметтік ортаға, білім беру мекемесінің әкімшілігі мен ұжымына ұйымдастырушылық, материалдық-техникалық және психологиялық қолдау көрсетумен қатар жүреді.

- Түрлі білім беру мекемелеріндегі педагогтардың шығармашылық әлеуетін қауымдастықтар, одақтар, тәжірибелік ұйым, зертханалар сияқты өзін-өзі ұйымдастыратын қоғамдастықтарда шоғырландыра отырып, инновациялық технологияларды енгізу бойынша әдістемелік сүйемелдеуді іске асыру.

Жоғарыда сипатталған ұйымдастырушылық көрсеткіштер негізінде педагогтардың инновациялық қызметіне дайындық деңгейлерін төмен, орташа, жоғары деп топтастыруға болады:

Төмен - инновацияға тұрақсыз қызығушылық, инновациялық технологиялар мен өзіндік инновациялық әлеует туралы білімнің шашыраңқы жүйесі, инновацияны жеткілікті жүйелі іске асырылмауы, бірақ жұмыста жеке іс-әрекет стилінің элементтеріне ие; орташа - инновацияға тұрақты қызығушылық, таңдалған мамандықтағы инновациялық технологиялар туралы қалыптасқан білім жүйесі және өзіндік инновациялық әлеует, инновацияны жүйелі жүзеге асыру, педагогтың инновациялық іс-әрекеттің жеке стилі; жоғары - жоғары мотивацияға ие болу, инновациялық технологиялар туралы білімді еркін меңгеру және шығармашылықпен пайдалану, яғни педагогта шығармашылық іс-әрекеттің болуы.

Қорытынды. Бүгінгі жағдайда инновациялық іс-әрекетке даярлық – кәсіби педагогтың маңызды қасиеті, онсыз педагогикалық шеберліктің жоғары деңгейіне жету мүмкін емес.

Қазіргі таңда инновациялық технологиялардан кеңінен танымалдық танытқан ойын технологиялары, мәселелік оқыту, жеке оқыту технологиясы, өзін-өзі дамыту технологиясы, тұлғалық бағдарланған дамыта оқыту технологиясы, шығармашылық қабілеттерді дамыту технологиясы, топтық және ұжымдық технологиялар, компьютерлік технологиялар және т.б.

Оқытушының инновациялық белсенділігі инновациялық іс-әрекет міндеттерін шешудегі үздіксіздікпен сипатталады. Ол келесідей міндеттермен сипатталады:

* Жалпы: жаңаны меңгеру; өз бетімен құрылған жаңалық; педагогикалық тәжірибелер жүргізу; өз өңдемелері мен тәжірибелерін беру;

* Жеке: өз іс-әрекетіндегі мәселелерді анықтау және талдау; өзі сабақ беретін топтағы мәселелерді анықтау және талдау; жаңаны іздеу және бағалау; инновациялық ұсыныстар жасау; өз әрекетінің жаңа жобасын құру; ЖОО-ның педагогикалық жүйесін жобалауға қатысу және т.б. (Селевко, 1988).

Инновация идеяның пайда болу кезінен бастап тәжірибеге енгенге дейін бірнеше кезеңдерден өтеді: білім беру және тәрбиелеу міндеттерін шешу туралы негізделген ұсыныс, әдістеменің кең қолданылуы, толық игерілуі. инновацияның жасалуы және дамуы мәселелерді шешуге керек жаңа қағидаларға жеткенше жүргізіледі. Осындай ыңғай ұсынылған идеялар мен ұсыныстардың дамуын сақтауға, тәжірибелік әсерін талдауға, жаңалықтар енгізу көлемін сақтауға жағдай жасайды. Жұмыстың жаңа формаларын игеру үшін белгілі бір уақыт, соған сәйкес жабдықтау, мұғалімдерді дайындау, жаңаша жағдайларда ұжымдардың жұмысқа дайындаулары қажет (Таубаева, 2016).

Болашақ педагогтың білім беру мекемесінің оқу-тәрбие процесінде инновациялық қызметті сәтті жүзеге асыруы үшін оның кәсіби дайындық кезеңінде инновациялық қызметке дайындығын қалыптастыру үшін жағдайлар жасау аса қажет.

Оқыту процесінде болашақ педагог инновациялық педагогикалық тәжірибе туралы, инновациялық қызметті ұйымдастыру және құру туралы түсінік алуы керек, оны жүзеге асырудың тәсілдері мен құралдарын игеруі керек. Студенттерге инновациялық процестерді тек іс-әрекеттің инновациялық тәсілдерін ғана емес, сонымен қатар дәстүрлі әдістерді де зерттеген жағдайда толық игеруге болады, соның негізінде жаңа білім мен дағдылар қалыптасады. Сонымен қатар, педагогикалық процеске жаңалық енгізу мақсатында білім беру мекемелері базасында практикалық жұмысты ұйымдастыру да көзделуі тиіс. Педагогтың болашақ кәсіби іс-әрекетінің сәттілігі көбінесе оның инновациялар ағымының ерекшеліктері туралы біліміне, педагогикалық жүйеде әртүрлі инновациялардың практикалық маңыздылығын түсінуге, білім алушыны оқытудың, тәрбиелеудің және дамытудың заманауи технологияларын білуге, білім беру мекемесіндегі оқу процесінің маңызды құрамдас бөлігін шығармашылықпен жүзеге асыра білуге, өзінің кәсіби қызметін талдауға байланысты. Жоғарыда айтылғандарға сүйене отырып, болашақ педагогтың инновациялық педагогикалық іс-әрекетке дайындығы қазіргі білім беру тенденцияларын, атап айтқанда оның инновациялық дамуын ескере отырып ұйымдастырылуы керек деп қорытынды жасауға болады.

Бір сөзбен айтқанда, педагогтың инновациялық іс-әрекетке өзіндік даярлығы – меңгерген инновациялық педагогикалық технологияны өз іс-тәжірибесінде қолдануға даяр болуы.

Information about the authors:

Algozhayeva Nursultan Seitkerimovna – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Educational Management of the Faculty of Philosophy and Political Science, Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan, Almaty. E-mail: nalgozhaeva@mail.ru; <https://orcid.org/0000-0002-3029-6696>;

Zhumabekova Kyrmyzy Bakytkaliyevna – Senior Lecturer of the Department of Pedagogy and Educational Management, Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan, Almaty. E-mail: kyrmyzy.zhumabekova@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6906-2240>;

Shashayeva Gulbakhyt Kadyrzhanovna – PhD. Associate Professor, University of International Business. Kazakhstan, Almaty. E-mail: t_gulbakhit@mail.ru; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1323-2495>;

Zhalikyzy R. – National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Kazakhstan, Almaty. E-mail: rosh85@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-2349-3162>.

ӘДЕБИЕТТЕР

Algozhaeva N.S., Zhumabekova K.B. Technologies of Formation of Teachers ‘Readiness for Innovative Activity. Al-Farabi Kazakh National University, journal of Educational Sciences. «Қазақ университеті» № 2 (67) 2021. 4-10 стр.

Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учеб. пособие. –М.: Народное образование, 1988. -256 с.

Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психологические проблемы готовности деятельности. –Минск: БГУ, 1976. -176с.

Әлқожаева Н.С., Жұмабекова Қ.Б. Педагогикалық менеджмент. Оқулық. Алматы: Қазақ университеті, 2018. – 132 б.

Назарбаев Н.Ә. «Инновациялар мен оқу-білімді жетілдіру арқылы білім экономикасына» атты дәріс, 2009 жыл.

Подымова Л.С., Ермакова О.А. Стилевые особенности инновационной деятельности педагога // Педагогические образование и наука. 2010. №8.

Таубаева Ш.Т. Педагогиканың философиясы және әдіснамасы: оқулық. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. - 340 б.

Таубаева Ш.Т., Лактионова С.Н. Педагогическая инноватика как теория и практика нововведений в системе образования: научный фонд и перспективы развития (Книга 1). – Алматы: Научно-издательский центр «Ғылым», 2001.

Хуторской А.В. Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание. – М.: Изд-во УНЦ ДО, 2005. – 222 с.

<https://infourok.ru/statya-na-temu-tehnologii-formirovaniya-u-pedagogov-psihologicheskoy-gotovnosti-k-innovacionnoy-deyatelnosti-2926742.html>.

REFERENCES:

Algozhaeva N.S., Zhumabekova K.B. Technologies of Formation of Teachers 'Readiness for Innovative Activity. Al-Farabi Kazakh National University, journal of Educational Sciences. «Қазақ университеті» № 2 (67) 2021. p. 4-10 (in English).

Alkozhayeva N.S., Zhumabekova K.B. (2018) Pedagogikalyk menedzhment [Pedagogical management]. Textbook. Almaty: Kazakh University. p. – 132. (in Kazakh).

Dyachenko M.I., Kandybovich L.A. (1976) Psihologicheskie problemy gotovnosti deyatelnosti [Psychological problems of activity readiness]. – Minsk: BSU, 1976. p.-176. (In Russian).

<https://infourok.ru/statya-na-temu-tehnologii-formirovaniya-u-pedagogov-psihologicheskoy-gotovnosti-k-innovacionnoy-deyatelnosti-2926742.html>.

Khutorskoy A.V. (2005) Pedagogicheskaya innovatika: metodologiya, teoriya, praktika [Pedagogical innovation: methodology, theory, practice] Scientific publication. – M. p.-222. (In Russian).

Nazarbayev N.A. (2009) “Innovatsialar men oku-bilimdi zhetildiru arkyly bilim ekonomikasyna” atty daris [Lecture “innovation and teaching-the economy of knowledge through education improvement”] (in Kazakh).

Podymova L.S., Ermakova O.A. (2010) Stilevye osobennosti innovatsionnoi deyatelnosti pedagoga [Stylistic features of innovative activity of the teacher] Pedagogical education and Science. №8 (In Russian).

Selevko G.K. (1988) Sovremennyye obrazovatelnye tehnologii [Modern educational technologies]: Training manual. –M.: Public education, p.-256. (In Russian).

Taubaeva Sh.T. (2016) Pedagogikany filosofiyasy zhane adisnamasy [Philosophy and methodology of pedagogy]: textbook. - Almaty: Kazakh University, 2016. P.- 340.

Taubaeva Sh.T., Laktionova S.N. (2001) Pedagogicheskaya innovatika kak teoriya i praktika novovedenii v sisteme obrazovaniya: nauchnyi fond i perspektivy razvitiya (kniga 1) [Pedagogical innovation as a theory and practice of innovations in the education system: scientific foundation and development prospects (Book 1)]. – Almaty: Scientific and Publishing Center “Science”. (In Russian).

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.У. Қуанбаева, Р.Е. Жақиянова РОБОТОТЕХНИКА ПӘНІН ОҚЫТУ ҮДЕРІСІНДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЗЕРТТЕУ ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	5
Н.С. Әлқожаева, Қ.Б. Жұмабекова, Г.Қ. Шашаева, Р. Жәлиқызы БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТАРДЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ІС-ӘРЕКЕТКЕ ДАЙЫНДАУ.....	19
М. Бектурова, А. Жайтапова, С. Тулепова, Г. Дянкова БОЛАШАҚ ШЕТ ТІЛІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ЖАЗУ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ӘЛЕУМЕТТІК-АФФЕКТИВТІ ФАКТОРЛАРДЫҢ ӘСЕРІ.....	33
Ж.М. Есіркепов, Б.С. Омаров, Б.І. Құрманбаев, Н.Б. Омаров ЖАРЫС КЕЗІНДЕ ЖОҒАРЫ ДӘРЕЖЕЛІ ВОЛЕЙБОЛШЫЛАРДЫҢ ТЕХНИКАЛЫҚ-ТАКТИКАЛЫҚ ӘРЕКЕТТЕРІНІҢ ЕСЕБІН ЖҮРГІЗУДІҢ ТИІМДІЛІГІ.....	48
А.Б. Жолмаханова, Б.Д. Карбозова, Е. Рыбина ЭМИГРАНТ ЕСТЕЛІКТЕРІН ОҚЫТУДЫҢ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК АСПЕКТІЛЕРІ.....	58
А.А. Куралбаева, Б.М. Баймуханбетов, Г.Е. Абылова «САУАТ АШУ» ОҚУЛЫҒЫНДАҒЫ ТАРАУЛАР МЕН ТАҚЫРЫПТАРҒА МАЗМҰНДЫҚ ТАЛДАУ.....	68
Ж.Б. Кдыралиева, Г.С. Балтабаева, М.А. Батырбаева, Н.Р. Суранчиева ЖОҒАРҒЫ ОҚУ ОРНЫНДАРЫНДА ЕЖЕЛГІ ӘДЕБИ МҰРАЛАРДЫ ОҚЫТУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ НЕГІЗДЕРІ.....	81
А.Ж. Мәуітбекова, К.Н. Булатбаева ОМОНІМДІК ПАРАДИГМА АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ БІРЛІГІ РЕТІНДЕ.....	87
Ф.Д. Наметкулова, Г.Т. Шойынбаева, А.Қ. Сугирбекова БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІ ФИЗИКАЛЫҚ ЭКСПЕРИМЕНТ АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ДАЯРЛАУ.....	100

Ғ.А. Орынханова, Ж.К. Қиынова, А.Т. Оңалбаева АУЫЛ МЕКТЕПТЕРІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	113
А.Р. Рымханова, С.К. Абильдина, Р.К. Дюсембинова СТУДЕНТ ЖАСТАР ЕРІКТІЛІГІНІҢ ЖЕКЕ-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ДЕТЕРМИНАНТТАРЫ.....	125
Г.А. Сейдуллаева, Г.Ж. Жалелова, Г.С. Сапар ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АРҚЫЛЫ ЦИФРЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫН ЖОБАЛАУ.....	138
А.С. Тастанова, Н.Т. Шындалиев, Ж.Е. Зулпыхар МАШИНАЛЫҚ ОҚЫТУДА РҮТНОН БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ МҮМКІНДІКТЕРІ.....	150
С. Тлеубай, Ж. Жауыншиева, С. Есимкулова, Ж. Оралканова УНИВЕРСИТЕТТЕ БОЛАШАҚ МАМАНДЫ ДАЙЫНДАУДА ЭМОЦИОНАЛДЫҚ КОМПОНЕНТТІ ДАМЫТУДЫҢ РӨЛІ.....	161
А.А. Туктасинова, К.Ш. Бакирова ПӘН МЕН ТІЛДІ КІРІКТІРІП ОҚЫТУДА ОҚУ МАТЕРИАЛДАРЫН ПАЙДАЛАНУ ТУРАЛЫ.....	173
З.Н. Утегулова, Ф.Ш. Оразбаева, Э.Н. Оразалиева АЙТЫЛЫМ МЕН ЖАЗЫЛЫМ ПРОЦЕСТЕРІНІҢ КОММУНИКАТИВТІК АСПЕКТІЛЕРІ.....	183
Г.Т. Шүкенай, А.М. Абызова, Г.А. Тлегенова ПЕДАГОГ ТІЛІНІҢ ЛИНГВОЭКОЛОГИЯСЫ.....	194

ЭКОНОМИКА

Л.О. Абылкасимова, М.Б. Молдажанов, А.Ж. Зейнуллина, К.Е. Хасенова, А.Б. Рахешева ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЭКОТУРИЗМНІҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ДАМУ ЖОЛДАРЫ.....	207
Г. Азретбергенова, З. Есымханова, Ы. Узын ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ МЕН ЭКСПОРТ БАЙЛАНЫСЫН ДАМУШЫ ЕЛДЕР НЕГІЗІНДЕ ПАНЕЛЬДІК ТАЛДАУ.....	220

О.А. Дагмирзаев ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫ НАҚТЫ СЕКТОРЫНЫҢ АЙМАҚТЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ВАРИАТИВТІЛІГІН ФАКТОРЛЫҚ ТАЛДАУ.....	232
Б.А. Жакупова, А.Т. Сексенова, А.С. Рахманова, К.Б. Тлеуқабылова КОМПАНИЯДА ДАҒДАРЫСТЫҢ АЛДЫН АЛУ - КАПИТАЛДЫ ОҢТАЙЛЫ БАҒАЛАУДЫҢ НӘТИЖЕСІ.....	243
Р.А. Жанбаев, Г.Р. Темирбаева, Д.А. Айбосынова, А.Е. Еркін, Д.Г. Максимов КВАЗИМЕМЛЕКЕТТІК СЕКТОР: ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫ (ТДМ) ЖӘНЕ ОЛАРДЫ КОРПОРАТИВТІК СТРАТЕГИЯЛАРҒА ИНТЕГРАЦИЯЛАУ ҚҰРАЛДАРЫ.....	253
З.О. Иманбаева, Д.А. Амержанова, Н.Б. Давлетбаева, Х.Х. Кусаинов, Э.Ш. Дуйжанова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫН ДАМУДЫҢ ЖОЛДАРЫ.....	270
Л. Кан, Т. Мухамедьярова-Левина, А. Анесова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ПАЙЛЫҚ ҚОРЛАРДЫҢ ЖАҒДАЙЫ МЕН ДАМУ БОЛАШАҒЫН ТАЛДАУ.....	286
Г.К. Кенжетаетаева, Г.Т. Кунуркульжаева, Л.А. Шафеева, В. Есмагзам, И.Т. Иманғалиева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЖҰМЫССЫЗДЫҚ ДЕҢГЕЙІН ТАЛДАУ.....	298
Ғ.Е. Керімбек, М.Ғ. Қайырғалиева, Г.Е. Нурбаева, Н.А. Умбеталиев, К.Б. Сатымбекова КОМПАНИЯДА АҚША ҚАРАЖАТТАРЫН БАСҚАРУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ СТРАТЕГИЯСЫН ЖЕТІЛДІРУ.....	311
А.А. Муталиева, С. Дырка, В.Н. Сейтова, А.Б. Махатова, М.Қ. Ускенов ҚАЗАҚСТАНДА СҮТ ӨНДІРІСІНІҢ ДАМУЫН ТАЛДАУ ЖӘНЕ БОЛЖАУ.....	322
А.А. Нурғалиева, С. Дырка АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНДІРІСІН ДАМУЫНДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫҢ НЕГІЗГІ РӨЛІ.....	332

А.Ж. Панзабекова, И.Д. Тургель, Ж.Г. Имангали АЗАМАТТЫҚ ҚОҒАМ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК РЕСУРСЫ РЕТІНДЕ.....	344
А.С. Садвақасова, Б.С. Корабаев, Г.Д. Аманова, С.С. Донцов, Б. Куантқан, А.В. Заякина ҚР МАШИНА ҚҰРЫЛЫС КОМПАНИЯЛАРЫНДА ИНТЕГРАЦИЯЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІҢ МӘНІН АРТТЫРУ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ШЫҒЫНДАРДЫ ЕСЕП ЖӘНЕ ТАЛДАУ.....	361
М. Саймова, Ж.Қ. Басшиева, С.И. Игильманова, А.Ж. Бұхарбаева, А.Б. Тасмаганбетов НАРЫҚ ЖАҒДАЙЫНДА МАРКЕТИНГТІК ИННОВАЦИЯЛАРДЫ ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ ЕНГІЗУ.....	372
Р.Б. Саргова, А.С. Кадырова, А.А. Ниязбаева, Г.К. Демеуова, Ж.Қ. Басшиева АГРАРЛЫҚ СЕКТОРДЫ ЖАҢҒЫРТУ: ҚАРЖЫЛЫҚ ҚОЛДАУ ШАРАЛАРЫ.....	388

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.У. Куанбаева, Р.Е. Жақиянова ФОРМИРОВАНИЕ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ НАВЫКОВ УЧАЩИХСЯ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ РОБОТОТЕХНИКЕ.....	5
Н.С. Алгожаева, К.Б. Жумабекова, Г.К. Шашаева, Р. Жәлиқызы ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К ИННОВАЦИОННОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	19
Бектурова М., Жайтапова А., Тулепова С., Дянкова Г. ВЛИЯНИЕ СОЦИАЛЬНЫХ И ЭМОЦИОНАЛЬНЫХ ФАКТОРОВ НА ФОРМИРОВАНИЕ КОМПЕТЕНЦИИ АКАДЕМИЧЕСКОГО ПИСЬМА БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА.....	33
Ж.М. Есиркепов, Б.С. Омаров, Б.И. Курманбаев, Н.Б. Омаров ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВЕДЕНИЯ УЧЕТА ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКИХ ДЕЙСТВИЙ ВОЛЕЙБОЛИСТОВ ВЫСОКОГО КЛАССА ВО ВРЕМЯ СОРЕВНОВАНИЙ.....	48
А.Б. Жолмаханова, Б.Д. Карбозова, Е. Рыбина НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОБУЧЕНИЯ ЭМИГРАНТСКИХ ВОСПОМИНАНИЙ.....	58
А.А. Куралбаева, Б.М. Баймуханбетов, Г.Е. Абылова АНАЛИЗ СОДЕРЖАНИЯ ГЛАВ И ТЕМ УЧЕБНИКА «САУАТ АШУ».....	68
Ж.Б. Кдыралиева, Г.С. Балтабаева, М.А. Батырбаева, Н.Р. Суранчиева ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ ДРЕВНЕМУ ЛИТЕРАТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ В ВУЗАХ.....	81
А.Ж. Мәуітбекова, К.Н. Булатбаева ОМОНИМИЧЕСКАЯ ПАРАДИГМА КАК ЕДИНИЦА ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ.....	87
Ф.Д. Наметкулова, Г.Т. Шойынбаева, А.Қ. Сугирбекова ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ФОРМИРОВАНИЮ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ ПОСРЕДСТВОМ ФИЗИЧЕСКОГО ЭКСПЕРИМЕНТА.....	100

Г.А. Орынханова, Ж.К. Киынова, А.Т. Оналбаева ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЦИФРОВОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ СЕЛЬСКИХ ШКОЛ.....	113
А.Р. Рымханова, С.К. Абильдина, Р.К. Дюсембинова ИНДИВИДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ДЕТЕРМИНАНТЫ ВОЛОНТЕРСТВА У СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ.....	125
Г.А. Сейдуллаева, Г.Ж. Жалелова, Г.С. Сапар ПРОЕКТИРОВАНИЕ ЦИФРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕСУРСОВ СРЕДСТВАМИ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	138
А.С. Тастанова, Н.Т. Шындалиев, Ж.Е. Зулпыхар ВОЗМОЖНОСТИ ПРОГРАММЫ RYTHON В МАШИННОМ ОБУЧЕНИИ.....	150
С. Тлеубай, Ж. Жауыншиева, С. Есимкулова, Ж. Оралканова РОЛЬ РАЗВИТИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО КОМПОНЕНТА В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА В ВУЗЕ.....	161
А.А. Туктасинова, К.Ш. Бакирова ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ УЧЕБНЫХ МАТЕРИАЛОВ В ПРЕДМЕТНО-ЯЗЫКОВОМ ИНТЕГРИРОВАННОМ ОБУЧЕНИИ.....	173
З.Н. Утегулова, Ф.Ш. Оразбаева, Э.Н. Оразалиева КОММУНИКАТИВНЫЕ АСПЕКТЫ ПРОЦЕССОВ ГОВОРЕНИЯ И ПИСЬМА.....	183
Г.Т. Шүкенай, А.М. Абызова, Г.А. Тлегенова ЛИНГВОЭКОЛОГИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ.....	194

ЭКОНОМИКА

Л.О. Абылкасимова, М.Б. Молдажанов, А.Ж. Зейнуллина, К.Е. Хасенова, А.Б. Рахешева СОВРЕМЕННОЕ ПОЛОЖЕНИЕ ЭКОТУРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ РАЗВИТИЯ.....	207
Г. Азретбергенова, З. Есымханова, Ы. Узын ПАНЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА И ЭКСПОРТА В РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАНАХ.....	220

О.А. Дагмирзаев

**ФАКТОРНЫЙ АНАЛИЗ ВАРИАТИВНОСТИ РЕГИОНАЛЬНЫХ
ПОКАЗАТЕЛЕЙ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ
КАЗАХСТАНА.....232**

Б.А. Жакупова, А.Т. Сексенова, А.С. Рахманова, К.Б. Тлеукабылова
**ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ КРИЗИСА В КОМПАНИИ – РЕЗУЛЬТАТ
ОПТИМАЛЬНОЙ ОЦЕНКИ КАПИТАЛА.....243**

**Р.А. Жанбаев, Г.Р. Темирбаева, Д.А. Айбосынова, А.Е. Еркін,
Д.Г. Максимов**
**КВАЗИГОСУДАРСТВЕННЫЙ СЕКТОР: ЦЕЛИ УСТОЙЧИВОГО
РАЗВИТИЯ (ЦУР) И ИНСТРУМЕНТЫ ИХ ИНТЕГРАЦИИ
В КОРПОРАТИВНЫЕ СТРАТЕГИИ.....253**

**З.О. Иманбаева, Д.А. Амержанова, Н.Б. Давлетбаева,
Х.Х. Кусайнов, Э.Ш. Дуйжанова**
**ПУТИ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В РЕСПУБЛИКЕ
КАЗАХСТАН.....270**

Л. Кан, Т. Мухамедьярова-Левина, А. Анесова
АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПИФОВ В РК.....286

**Г.К. Кенжетаетаева, Г.Т. Кунуркульжаева, Л.А. Шафеева, В. Есмагзам,
И.Т. Имангалиева**
**АНАЛИЗ УРОВНЯ БЕЗРАБОТИЦЫ В РЕСПУБЛИКЕ
КАЗАХСТАН.....298**

**Г.Е. Керимбек, М.Г. Кайыргалиева, Г.Е. Нурбаева,
Н.А. Умбеталиев, К.Б. Сатымбекова**
**СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИИ УПРАВЛЕНИЯ И
ОЦЕНКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ В КОМПАНИИ.....311**

**А.А. Муталиева, С. Дырка, В.Н. Сейтова, А.Б. Махатова,
М.Қ. Ускенов**
**АНАЛИЗ И ПРОГНОЗ РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВА МОЛОКА
В КАЗАХСТАНЕ.....322**

А.А. Нургалиева, Стефан Дырка
**ОСНОВНАЯ РОЛЬ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИИ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА.....332**

А.Ж. Панзабекова, И.Д. Тургель, Ж.Г. Имангали ГРАЖДАНСКОЕ ОБЩЕСТВО КАК СОЦИАЛЬНЫЙ РЕСУРС ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ АНТИКОРРУПЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ.....	344
А.С. Садвакасова, Б.С. Корабаев, Г.Д. Аманова, С.С. Донцов, Б. Куанткан, А.В. Заякина УЧЕТ И АНАЛИЗ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЗАТРАТ КАК ОСНОВА ПОВЫШЕНИЯ СУЩЕСТВЕННОСТИ ИНТЕГРИРОВАННОЙ ОТЧЕТНОСТИ В МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ КОМПАНИЯХ РК.....	361
М. Саймова, Ж.К. Басшиева, С.И. Игильманова, А.Ж. Бухарбаева, А.Б. Тасмаганбетов РАЗРАБОТКА И ВНЕДРЕНИЕ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ В РЫНОЧНЫХ УСЛОВИЯХ.....	372
Р.Б. Сартова, А.С. Кадырова, А.А. Ниязбаева, Г.К. Демеуова, Ж.К. Басшиева МОДЕРНИЗАЦИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА: МЕРЫ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКИ.....	388

CONTENTS

PEDAGOGY

E. Abdykerimova, A. Turkmenbaev, B. Kuanbayeva, R.E. Zhakiyanova
FORMATION OF STUDENTS RESEARCH SKILLS IN THE PROCESS
OF TEACHING ROBOTIC.....5

N.S. Algozhaeva, K.B. Zhumabekova, G.K. Shashaeva, R. Zhalikyzy
PREPARATION OF FUTURE TEACHERS FOR INNOVATIVE
PEDAGOGICAL ACTIVITY..... 19

M. Bekturova, A. Zhaitapova, S. Tulepova, G. Diankova
THE IMPACT OF SOCIAL AND AFFECTIVE FACTORS ON THE
FORMATION OF ACADEMIC WRITING COMPETENCE AMONG
FUTURE EFL TEACHERS.....33

Zh.M. Yessirkepov, B.S. Omarov, B.I.Kurmanbayev, N.B. Omarov
EFFECTIVENESS OF KEEPING RECORDS OF TECHNICAL AND
TACTICAL ACTIONS OF HIGH-CLASS VOLLEYBALL PLAYERS
DURING COMPETITIONS.....48

A. Zholmakhanova, B. Karbozova, E. Rybina
SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF TEACHING
EMIGRANT MEMORIES.....58

A.A. Kuralbayeva, B.M. Baimukhanbetov, Abylova G.E.
ANALYSIS OF CONTENTS OF CHAPTER AND TOPICS IN
«SAUAT ASHU» TEXTBOOK.....68

Zh.B. Kadyralieva, G.S. Baltabayeva, M.A. Batyrbayeva, N.R. Suranchieva
FUNDAMENTALS OF THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN
TEACHING ANCIENT LITERARY HERITAGE
IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....81

A. Mauitbekova, K. Bulatbayeva
HOMONYMIC PARADIGM AS A UNIT OF TEACHING ENGLISH.....87

F. Nametkulova, G. Shoiynbaeva, A. Sugirbekova
PREPARATION OF FUTURE TEACHERS FOR THE FORMATION
OF FUNCTIONAL LITERACY OF STUDENTS THROUGH A PHYSICAL
EXPERIMENT.....100

G. Orynkhanova, Zh. Kiynova, A. Onalbayeva PROBLEMS OF FORMATION OF DIGITAL LITERACY OF RURAL SCHOOL TEACHERS.....	113
A.Р. Рымханова, С.К. Абильдина, Р.К. Дюсембинова INDIVIDUAL PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF VOLUNTEERING AMONG STUDENTS.....	125
G. Seidullayeva, G. Zhalelova, G. Sapar DESIGNING DIGITAL EDUCATIONAL RESOURCES BY MEANS OF DIGITAL TECHNOLOGIES.....	138
A.S. Tastanova, N.T. SHyndaliev, Zh.E. Zulpykhar PYTHON PROGRAM FEATURES IN MACHINE LEARNING.....	150
S. Tleubay, Zh. Zhauynshiyeva, S. Yessimkulova, Zh. Oralkanova THE ROLE OF THE DEVELOPMENT OF THE EMOTIONAL COMPONENT IN THE PREPARATION OF THE FUTURE SPECIALIST IN THE UNIVERSITY.....	161
A. Tuktassinova, K. Bakirova ON THE USE OF LEARNING MATERIALS IN CONTENT AND LANGUAGE INTEGRATED LEARNING.....	173
Z. Utegulova, F. Orazbaeva, E. Orazaliyeva COMMUNICATIVE ASPECTS OF SPEAKING AND WRITING PROCESSES.....	183
G. Shukenai, A. Abyzova, G. Tlegenova LINGUOECOLOGY OF TEACHER’S SPEECH.....	194

ECONOMICS

L. Abylkassimova, M. Moldazhanov, A. Zeinullina, K. Khassenova, A. Rakhisheva CURRENT STATE OF ECOTOURISM IN KAZAKHSTAN: PROBLEM AND OPPORTUNITIES FOR DEVELOPMENT.....	207
G. Azretbergenova, Z. Yessymkhanova, Y. Uzun A PANEL ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP OF ECONOMIC GROWTH AND EXPORTS BY DEVELOPING COUNTRIES.....	220
O.A. Dagmirzaev	

FACTOR ANALYSIS OF THE VARIABILITY OF REGIONAL INDICATORS THE REAL SECTOR OF THE ECONOMY OF KAZAKHSTAN.....	232
B. Zhakupova, A. Seksenova, A. Rakhmanova, K. Tleukabylova PREVENTION OF A CRISIS IN THE COMPANY AS A RESULT OF AN OPTIMAL CAPITAL ASSESSMENT.....	243
R.A. Zhanbayev, G.R. Temirbaeva, D.A. Aibossynova, A.Y. Yerkin, D.G. Maksimov QUASI-PUBLIC SECTOR: SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDG) AND TOOLS FOR THEIR INTEGRATION INTO CORPORATE STRATEGIES.....	253
Z. Imanbayeva, N. Davletbayeva, D. Amerzhanova, K. Kussainov, E. Duizhanova DEVELOPMENT METHODS OF AGRICULTURE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	270
L. Kan, T. Mukhamedyarova-Levina, A. Anessova ANALYSIS OF THE STATE AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF MUTUAL FUNDS IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	286
G. Kenzhetayeva, G. Kunurkulzhayeva, L. Shafeyeva, V. Yesmagzam, I. Imangaliyeva ANALYSIS OF THE UNEMPLOYMENT RATE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	298
G. Kerimbek, M. Kaiyrgaliev, G. Nurbayeva, N. Umbetaliev, K. Satymbekova IMPROVING CASH MANAGEMENT AND ASSESSMENT STRATEGY IN THE COMPANY.....	311
A. Mutaliyeva, S. Dyrka, V. Seitova, A. Makhatova, M. Uskenov ANALYSIS AND FORECAST OF MILK PRODUCTION DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN.....	322
A. Nurgaliyeva, S. Dyrka THE MAIN ROLE OF INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL PRODUCTION.....	332

A.Zh. Panzabekova, I.D. Turgel, Zh.G. Imangali CIVIL SOCIETY AS A SOCIAL RESOURCE FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF STATE ANTI-CORRUPTION POLICY.....	344
A. Sadvakassova, B. Korabayev, G. Amanova, S. Dontsov, B. Kuantkan, A. Zayakina ACCOUNTING AND ANALYSIS OF ENVIRONMENTAL COSTS AS A BASIS FOR INCREASING THE SIGNIFICANCE OF INTEGRATED REPORTING IN MACHINE-BUILDING COMPANIES OF THE RK.....	361
M. Saiymova, Z. Basshieva, S. Igilmanova, A. Bukharbayeva, A. Tasmaganbetov DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF MARKETING INNOVATIONS IN MARKET CONDITIONS.....	372
R. Sartova, A. Kadyrova, A. Niyazbayeva, G. Demeuova, Z. Basshieva MODERNIZATION OF THE AGRICULTURAL SECTOR: FINANCIAL SUPPORT MEASURES.....	388

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www: nauka-nanrk.kz

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Директор отдела издания научных журналов НАН РК *А. Ботанқызы*

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК *Р. Жәліқызы*

Редакторы: *М.С. Ахметова, Д.С. Аленов*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 30.08.2022.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

27,5 п.л. Тираж 300. Заказ 5.